

Case 2

Sino-Danish Center

– og den dansk-kinesiske nytteværdi

Martin Bech, koordinator, ThinkChina.dk, Københavns Universitet, og ph.d. studerende, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, mb@thinkchina.dk¹

Otte år efter idéen til et dansk universitetscenter i Kina opstod, danner Sino-Danish Center for Education and Research (SDC) i dag rammerne om et omfattende sektorsamarbejde inden for uddannelse, forskning og innovation mellem Danmark og Kina. I det følgende præsenteres SDC, og projektets kommercielle og offentlige værdi diskuteres.

Introduktion til en ambitiøs dansk idé

Ideen til SDC opstod på dansk side i 2007 og udsprang fra en erkendelse af Kinas voksende betydning i »videns-økonomien«. SDC skulle dels levere højtuddannet arbejdskraft med tværkulturelle kompetencer til danske virksomheder i Kina; dels styrke de videnskabelige og kommercielle relationer mellem Danmark og Kina. Den danske interesse stemte godt overens med Kinas forsknings- og uddannelsespolitiske satsninger, der bl.a. fokuserede på internationalisering som et centralt element i udviklingen af kinesiske universiteter.

Visionen for SDC var ambitiøs: en dansk designet bygning på et af Kinas eliteuniversiteter skulle huse op imod 100 danske og kinesiske forskere og i omegnen af 350 kandidat- og ph.d.-studerende. Bygningen skulle danne rammen om forskning, undervisning og samarbejde med erhvervslivet i Kina. Visionen var dog ikke enestående. Mange udenlandske universiteter havde allerede etableret

sig i Kina, for eksempel University of Nottingham Ningbo og Xi'an Jiaotong-Liverpool University, både for at styrke deres positioner på Kinas voksende uddannelsesmarked, men også for at drage nytte af de voksende kinesiske forskningsinvesteringer. SDC skulle imidlertid skille sig ud ved at være et nationalt samarbejde og involvere alle de danske universiteter.

I 2010 indgik de otte danske universiteter en samarbejdsaftale med det Kinesiske Videnskabsakademi (CAS)² og CAS' uddannelsesinstitution UCAS.³ Aftalen specificerede, at SDC var et fællesprojekt baseret på et 50/50-princip, dvs. lige stort bidrag fra dansk og kinesisk side både med hensyn til antal studerende, antal undervisere, antal forskere etc. Forberedelserne til aftalen involverede bl.a. Folketingets vedtagelse af »Kina-loven«,⁴ som for første gang gav danske universiteter ret til at udbyde uddannelser i udlandet.

SDC var attraktiv for CAS/UCAS, fordi man havde tiltro til, at samarbejdet med de danske universiteter kunne styrke CAS/UCAS' kompetencer inden for tværfagligt samarbejde, forskningsbaseret undervisning og innovation. Selvom CAS forskningsinstitutter på nogle områder var verdensførende, var mange af dem ikke specielt internationali-

seret. Derudover var de i høj grad låst fast i en søjlestruktur og havde ikke meget erfaring med at samarbejde på tværs af videnskabelige discipliner. UCAS var endnu mindre internationaliseret end CAS og havde ingen særlig erfaring med forskningsbaserede uddannelsesprogrammer; på UCAS underviste man i stedet de studerende gennem grundkurser efterfulgt af fuldtids mesterlære i CAS' forskningsinstitutter. Samtidig var CAS/UCAS under politisk pres for at levere input til det kinesiske innovationssystem i form af patenter og samarbejdsrelationer med kinesisk erhvervsliv. Fra dansk side var SDC først og fremmest et politisk projekt, der skulle styrke relationerne mellem Danmark og Kina. Samtidig betragtede de danske universiteter SDC som en mulighed for at opnå en stærkere position i Kina og dermed et bedre samarbejdsgrundlag med kinesiske forskningsmiljøer.

SDC's offentlige – og kommercielle værdi

SDC er et eksempel på en ny form for dansk-kinesisk *public diplomacy* (jf. Delman i indværende nummer). Dels er der fokus på at indarbejde *strategiske normer* inden for dansk videnskabelig tradition, f.eks. er flere af uddannelsesprogrammerne baseret på problemorienteret undervisning og tværdisciplinært samarbejde. Dels er samarbejdet *relationelt*, da det fokuserer på områder, hvor kinesiske forskningsmiljøer har styrkepositioner og kan bidrage aktivt. Dermed er

SDC også *kollaborativt*, da aktiv deltagelse fra både dansk og kinesisk side forudsættes. Men hvilken type værdi skaber SDC?

Når det gælder de studerende, er det for tidligt at udtale sig entydigt om, hvor værdien er størst. Men pilen peger p.t. mest i retning af en øget *offentlig værdi*. To årgange af kandidatstuderende er blevet færdiguddannet på SDC. Både blandt de danske og specielt blandt de kinesiske kandidater er der flere, som er blevet ph.d.-studerende. Den overvejende del af de danske studerende er taget tilbage til Danmark for at søge job, men der er også en gruppe af studerende, som har fået job i henholdsvis danske og kinesiske virksomheder/organisationer i Kina. Der forligger ingen statistik, men antallet lader til at være lavt sammenlignet med dem, som enten har valgt at studere videre (ph.d.) eller er taget til Danmark.

For danske og kinesiske forskere er SDC et stort og vanskeligt projekt, bl.a. på grund af de mange involverede partnere, de forskellige retsmæssige grundlag, en fragmenteret organisation etc. Ikke desto mindre har SDC haft positive afledte effekter. Specielt de mange midler, som er blevet tilført fra dansk side, har betydet et øget samarbejde og dermed et bedre kendskab til henholdsvis de danske og kinesiske forsknings- og uddannelsessystemer. Relationerne mellem danske og ki-

Boks 1: SDC i tal⁵

- Syv kandidatuddannelser (fem naturvidenskabelige; to samfundsvidenskabelige).
- I 2015 blev 151 studerende optaget; siden 2012 er i alt 545 studerende blevet optaget, 161 er færdiguddannet.
- I 2016 igangsættes cirka 30 ph.d.-projekter; siden 2011 har 190 ph.d.-projekter modtaget støtte fra SDC parterne.
- Siden 2012 har over 200 danske forskere og undervisere årligt fået støtte til ophold i Kina.
- Mere end 600 fællespublicerede artikler.
- Finansieres fra dansk side af de otte danske universiteter og af en finanslovsbevilling; fra kinesisk side bl.a. af UCAS og CAS.
- SDC-bygningen – The House of the Danish Industry Foundation – sponsoreres af Industriens Fond og forventes færdigbygget i 2016.

nesiske forskere har med varierende styrke spredt sig som ringe i vandet og medført nye forskningskontakter og synergier. Det gør sig specielt gældende for de forskningsgrupper, som allerede havde samarbejdsrelationer, men også inden for forskningsområder, hvor der ikke tidligere har været samarbejde. Pilen peger således på en øget *offentlig værdi*, men samtidig har forskerne engageret sig med partnere uden for universitetet, f.eks. i netværksmøder, erhvervsdelegationer, virksomhedsbesøg, udviklingsprojekter etc., og bidrager således også om end i mindre omfang til skabelse af *kommerciel værdi*.

Set fra den private sektor er det imidlertid kun inden for få områder, at SDC hidtil har bidraget med *kommerciel værdi*. Opbygningen af relationer til både danske og kinesiske virksomheder har kun været prioriteret af enkelte af uddannelserne/forskningsstemaerne, hvilket er et uudnyttet potentiale. Dansk erhvervsliv har været i Kina længere end danske universiteter og har gode kontakter både på centralt og lokalt niveau. Disse relationer kunne udnyttes bedre til at styrke SDC's adgang til ressourcer i Kina. Men med den nuværende struktur, hvor de danske forskere primært opholder sig i Beijing i kortere perioder, når de skal undervise, er disse kontakter til dansk erhvervsliv imidlertid svære at opbygge.

Udfordringer fremadrettet

Selvom SDC endnu ikke har skabt *kommerciel værdi* i et omfang, som afspejler sig på det danske nationalbudgets bundlinje, er flere af målsætningerne opnået f.eks. inden for studentervolumen og forskningsaktivitet. Der er imidlertid stadig mange udfordringer. De mest centrale er:

- Nok er UCAS i kraft af sin tilknytning til CAS en attraktiv partner, men relationen mellem CAS og UCAS er ikke tilstrækkeligt institutionaliseret til, at SDC automatisk kan nyde godt af CAS institutter-

nes forsknings- og undervisningsressourcer. Det har haft negativ indvirkning på 50/50-princippet, da de danske universiteter har bidraget med flere undervisningsressourcer end CAS/UCAS. Derfor bør der arbejdes på at knytte tættere bånd til en mindre gruppe CAS institutter, eksempelvis gennem udstationering af danske forskere.

- Langt de fleste danske forskere, som er tilknyttet SDC, opholder sig ikke i længere tid i Kina. Det besværliggør den altafgørende relationsopbygning, som meget forskningssamarbejde i Kina er baseret på. For at ændre denne situation skal der findes midler til at dække udgifterne for danske forskeres medrejsende familie (herunder skolegang), så en udstationering i Kina gøres mere attraktiv. Dette er vigtigt, fordi forskningsophold i Kina for mange danske forskere stadig ikke kan måle sig med forskningsophold i USA og Europa.
- Sammenlignet med de samfundsvidenskabelige uddannelser har de naturvidenskabelige uddannelser haft sværere ved at rekruttere danske studerende. Det har betydet en fravigelse fra 50/50-princippet med en overvægt af kinesiske studerende i klasserne. Også her gør det sig gældende, at uddannelsesmuligheder i Kina har svært ved at konkurrere med mulighederne i USA og Europa. I erkendelse af dette har SDC i en prøveperiode åbnet op for, at danske studerende kan tage til SDC på semesterophold. En større indsats for at tiltrække nordiske eller europæiske studerende kunne også være en løsning.

For den danske regering og de danske universiteter er SDC et prestigeprojekt, som skal lykkes. For de kinesiske partnere er SDC attraktivt, så længe samarbejdet bidrager til at styrke deres position i Kina gennem bedre forskning og uddannelse. De lægger specielt vægt på udenlandsk undervisningskapacitet, undervisning på engelsk samt blandede

klasser med kinesiske og internationale studerende. Med sin *kollaborative* tilgang scorer SDC højt eller relativt højt på alle tre områder. Derfor har SDC potentialet til at blive anerkendt som »modelinstitution« i Kina, dvs. en model, som andre kinesiske universiteter skal følge. Det vil i så fald tilføre nye midler til SDC og skabe fornyet støtte fra det kinesiske politiske system. Pt. er det dog uvist, om SDC opnår denne status.

Fra dansk side forudsætter det videre forløb, at SDC også i de kommende år støttes både fra politisk side og fra universiteterne. Fokus skal rettes specielt på at sikre finansiering til dansk-kinesisk forskningssamarbejde; at ud-

vikle værktøjer, som muliggør udstationering af danske forskere; samt på at øge balancen i antallet af danske/internationale og kinesiske studerende.

Noter

1. Casestudiet er baseret på feltarbejde lavet i forbindelse med ph.d.-afhandlingen »Human hubs and go-betweeners in Sino-foreign University Collaboration«, som forventes afleveret primo 2016.
2. Chinese Academy of Sciences.
3. University of Chinese Academy of Sciences (tidligere, da aftalen blev underskrevet: Graduate University of Chinese Academy of Sciences).
4. www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=125367, stk. 7, tilgået 28. december 2015.
5. Tal fra det danske SDC sekretariat.